

Bruksela, 28 maja 2021 r.
(OR. en)

9048/21

LIMITE

COMPET 387
MI 379
JAI 586
TELECOM 221
CT 71
PI 40
AUDIO 57
CONSOM 124
CODEC 746

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2020/0361(COD)

NOTA

Od: Prezydencja
Do: Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada

Nr poprz. dok.: 8150/21

Dotyczy: Zwalczanie nielegalnych treści w internecie w kontekście aktu o usługach cyfrowych
– Debata orientacyjna

I. I. Kontekst i aktualna sytuacja

W dniu 15 grudnia 2020 r. Komisja przedłożyła pakiet wniosków dotyczący aktu o usługach cyfrowych, który to pakiet obejmuje wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych (akt o usługach cyfrowych¹) oraz wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie kontestowalnych i uczciwych rynków w sektorze cyfrowym (akt o rynkach cyfrowych²).

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?qid=1608117147218&uri=COM%3A2020%3A825%3AFIN>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?qid=1608116887159&uri=COM%3A2020%3A842%3AFIN>

Grupa Robocza ds. Konkurencyjności i Wzrostu, która analizowała wniosek w sprawie aktu o usługach cyfrowych od grudnia 2020 r., niedawno ukończyła jego pierwsze czytanie. Większość delegacji zgłosiła do tekstu zastrzeżenia weryfikacji. W dniu 27 maja 2021 r. Radzie ds. Konkurencyjności przedstawiono sprawozdanie z postępu prac, a pierwsze przeredagowanie tekstu przez prezydencję po przeanalizowaniu pierwszej rundy uwag państw członkowskich ma zostać opublikowane w czerwcu.

Wniosek w sprawie aktu o usługach cyfrowych zawiera przepisy o dużym znaczeniu dla wymiaru sprawiedliwości. Porusza on kwestię właściwej równowagi między usuwaniem nielegalnych treści a ochroną praw podstawowych, zwłaszcza wolności wypowiedzi, zapisanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej i w europejskiej konwencji praw człowieka. Zawiera również przepisy proceduralne dotyczące usuwania nielegalnych treści³ w internecie, a także zabezpieczenia dla użytkowników, których treści zostały błędnie usunięte przez dostawców usług pośrednich.

W związku z tym ma on promować zmianę w systemie wykrywania i usuwania treści uznanych za nielegalne, określając obowiązki w zakresie należytej staranności spoczywające na dostawcach usług, aby zapewnić istnienie skutecznych procedur służących zwalczaniu nielegalnych treści i eliminowaniu ryzyka systemowego w przypadku bardzo dużych platform.

Innym ważnym aspektem wniosku jest ściślejsza współpraca z organami publicznymi i między tymi organami, a pozostałe aspekty, które mogą mieć znaczenie dla obszaru wymiaru sprawiedliwości, obejmują terytorialność, jurysdykcję i skutki transgraniczne oraz związek i interakcję między aktem o usługach cyfrowych a innymi istniejącymi instrumentami (np. rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/784 z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie przeciwdziałania rozpowszechnianiu w internecie treści o charakterze terrorystycznym oraz projektem instrumentów dotyczących elektronicznego materiału dowodowego, a także dyrektywą 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej).

W tym kontekście portugalska prezydencja Rady postanowiła włączyć wniosek w sprawie aktu o usługach cyfrowych do porządku obrad nieformalnej wideokonferencji ministrów sprawiedliwości, która odbyła się w dniu 11 marca 2021 r. Przy tej okazji kilka państw członkowskich uznało, że należy ściśle współpracować ze strukturami odpowiedzialnymi za konkurencyjność, tak aby przepisy mające znaczenie dla wymiaru sprawiedliwości były odpowiednio uwzględniane podczas negocjacji. Prezydencja stwierdziła, że istotne jest, aby Rada ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych nadal śledziła toczącą się debatę.

³ „Nielegalne treści” oznaczają wszelkie informacje, które same w sobie lub przez odniesienie do działania, w tym sprzedaży produktów lub świadczenia usług, nie są zgodne z prawem Unii lub z prawem danego państwa członkowskiego niezależnie od konkretnego przedmiotu lub charakteru tego prawa (art. 2 lit. g).

Na nieformalnym posiedzeniu komitetu CATS w dniu 10 maja 2021 r. prezydencja ponownie podkreśliła ogromne znaczenie, jakie wniosek w sprawie aktu o usługach cyfrowych ma w obszarze wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Kontynuowano owocną dyskusję na temat aktualnych kwestii dotyczących nakazów działania przeciwko nielegalnym treściom i nakazów udzielenia informacji (art. 8 i 9 wniosku) oraz zawiadamiania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa (art. 21 wniosku). Delegacje były zdania, że pożądane byłoby doprecyzowanie przynajmniej przepisów zawartych w art. 8 i 9, i podkreśliły potrzebę zapewnienia, by brzmienie proponowanego rozporządzenia było jasne dla wszystkich zainteresowanych stron w odniesieniu do jego wpływu na wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych. W tej kwestii Komisja odpowiedziała, że zasadniczo proponowane rozporządzenie stanowi „lex generalis” i że ustanowione w nim warunki i wymogi dotyczące nakazów nie naruszają innych unijnych aktów – w tym aktów regulujących obszar wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych – w których przewidziano podobne systemy podejmowania działań przeciwko konkretnym rodzajom nielegalnych treści lub udzielania informacji w konkretnych sektorach (art. 1 ust. 5, art. 8 ust. 4 i art. 9 ust. 4). Ponadto wiele delegacji skrytykowało brzmienie art. 21 i zauważyło, że pojęcie „poważnego przestępstwa, które może stanowić zagrożenie dla życia lub bezpieczeństwa osób” nie zostało zdefiniowane w projekcie rozporządzenia i może prowadzić do braku pewności prawa.

Stan prac nad tymi tematami przedstawiono poniżej.

II. Nakazy działania przeciwko nielegalnym treściom i nakazy udzielenia informacji (art. 8 i 9)

Celem tych przepisów jest ustanowienie określonych, minimalnych elementów, które należy uwzględnić w nakazach transgranicznych (przepisy będą miały również zastosowanie do nakazów krajowych) w celu działania przeciwko nielegalnym treściom lub udzielania informacji. Nakazy takie mogą być wydawane przez właściwy organ w jednym państwie członkowskim bezpośrednio dostawcy usług w innym państwie członkowskim. Wniosek w sprawie aktu o usługach cyfrowych ma również zobowiązać dostawców usług do informowania organu wydającego o podjętych działaniach. Wniosek w sprawie aktu o usługach cyfrowych nie przewiduje podstawy prawnej do wydania nakazu ani do egzekwowania jego wykonania. W związku z tym podstawą wydania lub wykonania nakazu może być unijny akt stanowiący „lex specialis” lub prawo krajowe. Wniosek w sprawie aktu o usługach cyfrowych zawiera zharmonizowane przepisy dotyczące egzekwowania spoczywającego na dostawcy usług pośrednich obowiązku w zakresie przekazywania informacji zwrotnych na temat nakazu.

Pojawiły się wątpliwości co do tego, czy należy rozważyć wprowadzenie terminu w odniesieniu do tego wymogu informacyjnego, mając na uwadze, że terminy usunięcia określonych nielegalnych treści lub udzielenia określonych informacji podlegałyby odpowiednim przepisom krajowym i unijnym, na podstawie których wydawane są nakazy (które mogą się znacznie różnić w zależności od rodzaju treści lub prawa).

Dyskutowano także o tym, czy właściwe byłoby wprowadzenie obowiązku stosowania takich nakazów przez dostawców usług. Zauważono jednak również, że tego rodzaju nakazy mogą już być wiążące na mocy prawodawstwa „*lex specialis*” lub prawa krajowego i że akt o usługach cyfrowych może nie być – ze względu na swój horyzontalny charakter – odpowiednią podstawą dla takich przepisów upoważniających. Niektóre z podniesionych kwestii można rozwiązać dzięki jaśniejszemu sformułowaniu części normatywnej i motywów wniosku w sprawie aktu o usługach cyfrowych.

W szczególności zgłaszane wątpliwości co do dokładnego wpływu klauzuli „bez uszczerbku” w odniesieniu do krajowych przepisów postępowania karnego zgodnie z prawem Unii, przewidzianej w art. 8 ust. 4 i art. 9 ust. 4, pokazały, że przepisy dotyczące nowego systemu nakazów można by jaśniej sformułować w celu zapewnienia, by nie naruszały one istniejących unijnych instrumentów w obszarze współpracy wymiarów sprawiedliwości, jeśli chodzi o działania przeciwko nielegalnym treściom.

Niektóre delegacje podkreśliły również potrzebę wyjaśnienia, że art. 9 z nie powinien mieć zastosowania do nakazów wydania i zabezpieczenia dowodów, o których to nakazach mowa w projekcie rozporządzenia w sprawie europejskiego nakazu wydania dowodów dotyczącego elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych i europejskiego nakazu zabezpieczenia dowodów dotyczącego elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych. Mimo że art. 1 ust. 5 wniosku w sprawie aktu o usługach cyfrowych jasno wskazuje, że projekt rozporządzenia w sprawie nakazów wydania i zabezpieczenia dowodów zostanie uznany za *lex specialis*, można by dokładniej wyjaśnić, że art. 9 ust. 4 również pozostaje bez uszczerbku dla tego rozporządzenia.

III. Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa (art. 21 ust. 1)

Art. 21 wniosku w sprawie aktu o usługach cyfrowych stanowi w skrócie, że platforma internetowa musi natychmiast informować zainteresowane organy ścigania lub organy wymiaru sprawiedliwości o podejrzeniu popełnienia, popełnieniu lub prawdopodobieństwie popełnienia poważnego przestępstwa stanowiącego zagrożenie dla życia lub bezpieczeństwa osób, oraz przekazywać wszelkie dostępne istotne informacje.

Przepis ten również budzi wątpliwości, a mianowicie co do jego zakresu stosowania. Pojawiły się pytania, czy zwolnienie małych platform internetowych i mikroplatform internetowych z obowiązku informowania właściwych organów o poważnych przestępstwach, które mogą stanowić zagrożenie dla życia lub bezpieczeństwa osób, jest racjonalnie uzasadnione.

Z drugiej strony użyte sformułowanie wskazuje jedynie, że organy powinny być informowane „natychmiast”, bez wskazania konkretnego terminu dla tego obowiązku informacyjnego.

Ponadto można uznać, że konieczne jest wyjaśnienie, które „poważne przestępstwa, które mogą stanowić zagrożenie dla życia lub bezpieczeństwa osób” są objęte obowiązkiem informowania, na przykład poprzez wprowadzenie wykazu odnośnych przestępstw lub podanie kolejnych przykładów w motywie.

IV. Pytania do ministrów

W świetle poruszonych powyżej kwestii ministrowie proszeni są o przedstawienie swoich poglądów z perspektywy wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych na temat następujących kwestii:

- a) **Czy uważają Państwo, że należy poprawić brzmienie wniosku w sprawie aktu o usługach cyfrowych, aby uwzględnić zidentyfikowane obawy dotyczące art. 8 i 9, które są istotne z punktu widzenia wymiaru sprawiedliwości? Jeżeli tak, jakie konkretne aspekty należy uwzględnić?**
- b) **Jeśli chodzi o art. 21, czy uważają Państwo, że konieczne jest wyjaśnienie jego zakresu stosowania i, w szczególności, doprecyzowanie – do celów wniosku w sprawie aktu o usługach cyfrowych – pojęć „poważne przestępstwo, które może stanowić zagrożenie dla życia lub bezpieczeństwa osób” i „natychmiast”?**